

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3150/2023. (III. 27.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzése és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Séra Gergely ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.I.35.138/2021/2. számú és Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó gazdasági társaság önellenőrzést nyújtott be az adóhatósághoz. Az elsőfokú adóhatóság az önellenőrzést elutasította, a másodfokú hatóság pedig helybenhagyta az elsőfokú döntést. Az indítványozó a hatósági határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított pert, keresetét az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék elutasította. Az indítványozó az ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, mivel azt jogszabálysértőnek találta.
- [4] A Kúria Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet visszautasította a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 102. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján, azaz amiatt, mert a felülvizsgálati kérelmet a jogi képviselő az ügyfélkapuján keresztül – és nem a cégkapun – nyújtotta be.
- [5] A Kúria áttekintve a jogszabályi környezetet, az alábbiakat rögzítette. Az elektronikus kapcsolattartást a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) XLVI. fejezete, az elektronikus ügyintézés és bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény (a továbbiakban: E-ügyintézési tv.), valamint az elektronikus ügyintézés szabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) szabályozzák. A Kp. 29. § (1) bekezdése alapján az elektronikus kapcsolattartásra a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni. A – Kp. 115. § (2) bekezdése és a Kp. 99. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó – Kp. 48. § (1) bekezdés *l*) pontja értelmében a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha az elektronikus ügyintézésre köteles felperes vagy a jogi képviselő a keresetlevelet nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjeszti elő. Ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó beadványát elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon terjeszti elő, a bíróság a keresetlevelet (a bírósági meghagyással szembeni ellentmondást, a fellebbezést) és a felülvizsgálati, valamint a perújítási kérelmet visszautasítja [Pp. 618. § (1) bekezdés *b*) pont]. A Kr. értelmében a gazdálkodó szervezetek hivatali tárhellyel (a továbbiakban: cégkapu) rendelkeznek, amely a kézbesítési szolgáltatáshoz kötődő, biztonságos kézbesítési szolgáltatási címnek minősül (Kr. 89–91. §). Az E-ügyintézési tv. 1. § 23. pontja a gazdálkodó szervezet fogalmánál visszautal a Pp.-re, így az ügyvédi iroda is gazdálkodó szervezetnek minősül [Pp. 7. § (1) bekezdés 6. pont]. A fentiek alapján az indítványozó jogi képviseletét ellátó ügyvédi iroda, mint gazdálkodó szervezet cégkapuval rendelkezik, a hivatalos dokumentumok erre a tárhelyre érkeznek.

- [6] A Kúria rámutatott, hogy az ügyvédi iroda tagjának ügyfélkapujáról előterjesztett felülvizsgálati kérelem elektronikus úton, de nem az E-ügyintézési tv.-ben és a végrehajtási rendeleteiben meghatározott módon történő előterjesztésnek minősül. Ezért a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [7] Ezt követően az indítványozó jogi képviselője a cégkapun keresztül ismételt felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős ítélettel szemben, hivatkozva a Kp. 102. § (2) bekezdésére, melyből következően a felülvizsgálati kérelem a Kp. 49. § (1) bekezdésében meghatározott 8 napos határidőben ismételt benyújtható.
- [8] A Kúria Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzésével a kérelmet elutasította. A végzés indokolása rögzíti, hogy a Kp. 49. §-a alapján a keresetlevél benyújtásának joghatásai fennmaradnak, ha a bíróság a felperes keresetlevelét a 48. § (1) bekezdés *l)* vagy *m)* pontja alapján utasította vissza (azaz azért, mert az elektronikus ügyintézésre köteles felperes vagy a jogi képviselő nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő, illetve ha az elektronikus úton kapcsolatot tartó felperes nem jogszabályban meghatározott módon terjesztette elő) és a felperes a visszautasító határozat jogerőre emelkedésétől számított nyolc nap alatt a keresetlevelet a bíróságnál újra benyújtja. A Kúria azonban kiemelte, hogy a felülvizsgálati eljárás során – a Kp. 115. § (2) bekezdésének megfelelően – a fellebbezésre vonatkozó szabályokat alkalmazta, ezért a kérelem nem a Kp. 48. §-a alapján került visszautasításra, hanem a Kp. 102. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján.
- [9] A Kúria kifejtette, hogy álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartásának intézményét a felülvizsgálati eljárásban a jogalkotó nem szabályozta és a felülvizsgálati eljárásban Kp. 49. §-a nem alkalmazható, ezért a Kúria a felperes erre irányuló kérelmét elutasította.
- [10] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján, kérve annak megállapítását, hogy a Kúria Kfv.I.35.138/2021/2. és Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzései alaptörvény-ellenesek. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria tévesen értelmezte a hivatkozott jogszabályokat, s ezzel megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésében foglaltakat.
- [11] 2.1. Az indítványozó a Kúria Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzésével kapcsolatban az alábbiakra mutatott rá. Az E-ügyintézési tv. az elektronikus kapcsolattartás módjára vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, különösen nem kógens rendelkezést. A 6. § (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, ha jogszabály valamely nyilatkozat megtételét nem köti valamely kapcsolattartási mód alkalmazásához, az ügyfél az elektronikus ügyintézészt biztosító szerv által közzétett tájékoztatásban meghatározott elérhetőségeit alkalmazva szabadon választja meg az elektronikus ügyintézészt biztosító szervvel való elektronikus kapcsolattartás módját. A Kr. 89. § (1) szakasza pedig a tárhely cégkapu/ügyfélkapu vonatkozásában tartalmaz ugyan rendelkezést, ám az csak iratok benyújtásának módjára vonatkozik. A cégkapu lényegében ugyanazt a szerepet tölti be a gazdálkodó szervezetek életében, mint az ügyfélkapu a természetes személyek, és a hivatali kapu a hatóságok esetében. Az indítványozó kiemelte, hogy ügyfélkapus hozzáférés nélkül nincs cégkapus hozzáférés. A szervezetek nevében eljárók ugyanis a személyes azonosításon keresztül (Központi Azonosítási Ügynök használata segítségével) lépnek be a „cég” tárhelyére, ugyanis az eljáró személyt hitelesen kell igazolni. A cégkapuhoz tehát nem tartozik külön felhasználónév vagy jelszó, hanem a gazdálkodó szervezet nevében eljáró személy a saját, személyes ügyfélkapus (vagy más) azonosításán keresztül léphet be a munkahelyének a cégkapus tárhelyére. Az indítványozó álláspontja szerint a vonatkozó jogszabályok nem írják elő, hogy a gazdálkodó szervezetek csak a cégkapu használatával nyújthatnak be beadványt a bíróság számára.
- [12] Az indítványozó szerint ezt az értelmezést támasztja alá a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2019. november 28–29-ei Országos Tanácskozásának 18. számú állásfoglalása is.
- [13] 2.2. A Kúria Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzésével kapcsolatban az indítványozó előadta, hogy a Kúria alapjogsértő módon értelmezte a Kp. rendelkezéseit. Mert igaz ugyan, hogy a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálatra a fellebbezés szabályait kell alkalmazni, ugyanakkor a törvény a fellebbezés során az elsőfokú eljárás szabályait rendeli alkalmazni [Kp. 99. § (3) bekezdése], azaz áttételesen ugyan, de a felülvizsgálat során is alkalmazni kellett volna a keresetlevél benyújtásához fűződő jogi hatályok fenntartásának intézményét. Továbbá, az indítványozó álláspontja szerint, a visszautasítás csak akkor foghatott volna helyt, ha az első visszautasítást követően ismételt hibásan – az ügyfélkapun keresztül – került volna előterjesztésre a felülvizsgálati kérelem [Kp. 102. § (2) bekezdés 2. mondata].

- [14] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelme kapcsán hivatkozott az Alkotmánybíróság 22/2013. (VII. 19.) AB határozatára, amely kimondta, hogy: „Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására. A jogorvoslat jogának hatékony érvényesülését számos tényező befolyásolhatja, így többek között a felülbírálati lehetőség terjedelme, a jogorvoslat elintézésére meghatározott határidő, vagy a sérelmezett határozat kézbesítésének szabályai és megismerhetőségének tényleges lehetősége” (Indokolás [26]). Az indítványozó kiemelte, hogy álláspontja szerint alkotmányos követelmény, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. Valódi és tényleges jogvédelem híján ugyanis sérül a jogorvoslathoz való jog.
- [15] 2.3 A tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmét azért állította az indítványozó, mert véleménye szerint a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket a Kúria az Alaptörvény 28. cikkének figyelmen kívül hagyásával értelmezte és ez vezetett a felülvizsgálati kérelmek elutasításához.
- [16] 2.4. Az indítványozó kiegészítette indítványát, amelyhez csatolta a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.-től kapott tájékoztatást, amelyből kiderül, hogy a bíróságok több esetben is az ügyvédi iroda cégkapuja helyett annak egyik tulajdonosa ügyfélkapujára kézbesítettek elektronikus dokumentumokat, így a Kúria alkotmányjogi panasszal támadott két végzését is. A Kúria tehát úgy utasította vissza az elektronikus kapcsolattartás szabályainak megszegése okán a tárgybani felülvizsgálati kérelmet, hogy e közben magára nézve másként értelmezte a vonatkozó jogszabályokat. Az indítványozó szerint ennek az lehet az oka, hogy az Alkotmánybíróság még nem jelölte ki az elektronikus kézbesítésre vonatkozó jogszabályok értelmezési kereteit.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [18] 3.1. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségek kimerítése után, a törvény által biztosított hatvan napos határidőn belül terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. A közigazgatási perben, amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgál, az indítványozó felperes volt, így érintettsége megállapítható. Az indítvány megfelel a határozott kérelem követelményeinek is, mivel megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét kijelölő alaptörvényi és törvényi rendelkezést, a támadott bírósági döntést, az Alaptörvény megsértett rendelkezését, az eljárás megindításának indokait, indokolást a tekintetben, hogy a bírói döntés miért és mennyiben sérti az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit, illetve kifejezett kérelmet tartalmaz az alaptörvény-ellenesnek talált bírói döntés megsemmisítésére.
- [19] 3.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozott. Ugyanakkor a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmén keresztül is a jogorvoslathoz való jog sérelmét állította az indítvány, így az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatos érveket is a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben vizsgálta.
- [20] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [21] Az indítványozó azt sérelmezte, hogy a Kúria jogértelmezése miatt elesett a felülvizsgálat lehetőségétől. A Kúria ugyanis Kfv.I.35.138/2021/2. számú végzésében úgy ítélte meg, hogy az indítványozó jogi képviselője nem az irányadó jogszabályoknak megfelelően terjesztette elő felülvizsgálati kérelmét. A Kfv.I.35.138/2021/4. számú végzésben pedig megállapította, hogy azért nincs lehetőség a felülvizsgálati kérelem benyújtásához fűződő jogkövetkezmények alkalmazására, mert a Kúriának nem az elsőfokú eljárás, hanem a fellebbezési eljárás szabályait kellett alkalmaznia, arra viszont nem irányadó a keresetlevél benyújtásához fűződő jogkövetkezmények alkalmazását lehetővé tevő Kp. 49. §-a.

- [22] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó számára számos jogorvoslati lehetőség áll rendelkezésre, amelyeket ki is merített, így az elsőfok hatósági határozat ellen fellebbezést terjesztett elő, a másodfokú hatósági határozatot bíróság előtt támadta meg, a bíróság határozata ellen pedig felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő.
- [23] Az indítványozó sem azt állította, hogy törvény ne biztosított volna számára jogorvoslati lehetőséget, hanem a jogorvoslathoz való jog állított sérelmén keresztül a bírói törvényértelmezés helyességét, a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét vitatta.
- [24] A bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: „Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasa azért nem fogadható be, mert az egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását vonja kritika alá, és a támadott határozatokban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – a fentiekre tekintettel – az Abtv. 29. §-ában foglaltakra tekintettel, az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 7.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2897/2021.

